

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

ŞAFAK / TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru No. 38879/03)

KARAR

STRAZBURG

25 Ocak 2011

KESİNLEŞMİŞ KARAR

25/04/2011

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirlenen şartlara göre kesinleşecek olup, bazı şekli değişikliklere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2015. Bu gayriresmi çeviri, Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

SAFAK / TÜRKİYE KARARI

Şafak / Türkiye Davası'nda,

Başkan

Françoise Tulkens,

Yargıçlar

Ireneu Cabral Barreto,

Danutė Jočienė,

Dragoljub Popović,

András Sajó,

Işıl Karakaş,

Kristina Pardalos,

ve Bölüm Yazı İşleri Müdürü Stanley Naismith'in katılımıyla oluşturulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), Daire olarak toplanarak, 4 Ocak 2011 tarihinde gerçekleştirilen müzakerelerin ardından, aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (38879/03 No.lu) davanın temelinde, T.C. vatandaşı Cuma Şafak'ın ("başvuran"), 8 Kasım 2003 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvuru bulunmaktadır.

1. Başvuran, İzmir Barosu'na bağlı Avukat S. Çetinkaya tarafından temsil edilmektedir. Türk Hükümeti (« Hükümet ») kendi görevlisi tarafından edilmektedir.

2. Başvuran Şafak, kendi başvurusunda, Gümüşpala (İzmir) Polis Merkez Amirliği'nde kendisine uygulanan tedbirler ve kötü muameleler nedeniyle Sözleşme'nin 3., 5. ve 13. maddelerinden şikâyet etmektedir.

3. İkinci Daire Başkanı, 2 Mayıs 2007 tarihinde, başvuruyu Hükümete tebliğ etmeye karar vermiştir. Sözleşmenin 29. maddesinin 1. fıkrası gereğince Dairenin, davanın kabul edilebilirliği ve esası konusunda aynı anda karar vermesi kararlaştırılmıştır.

OLAY

I. DAVANIN KOŞULLARI

4. 21 Haziran 1985 doğumlu olan başvuran, İzmir’de ikâmet etmektedir. Başvuran, olayların meydana geldiği tarihte, küçük olup Gümüşpala Polis Karakolu’nda uyuşturucu bağımlısı olan bir suçlu olarak tanınmaktadır.

A. Polis Karakolu’nda Meydana Gelen Olaylar

1. Başvuranın Anlatımıyla Olayların Gelişimi

5. Başvuran, ihtilaf konusu olayın, saat 23.00 ile 01.00 arasında nöbet tutan polis memuru N.G.’nin bulunduğu Gümüşpala Polis Karakolu’nun girişinde 7 Mayıs 2003 tarihinde saat 23.00 ile gece yarısında başladığını belirtmektedir. Aşağıdaki anlatımda, başvuranın avukatına ve bu bağlamda açılan soruşturmalar çerçevesinde davasına bakan farklı mahkemeler önünde yaptığı açıklamalarının bir özeti sunulmaktadır (aşağıda 15. ve devamı paragraflar).

“Olay akşamı, kendimi kaybetmeyecek kadar *Bali*¹ çekmiştim. Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü’nde tutuklu bulunan M.Ç.’ye annesinin bana

¹ Genel bir şekilde “*Bali*” olarak bilinen “*Bally*” markalı olan kaplama yapıştırıcısı söz konusudur. *Bali*, solunum yoluyla kendinden geçme hissi uyandıran organik çözücüler içermektedir. “*Bali çekmek*” olarak bilinen en yaygın uygulamada, bir poşet yöntemiyle veya baliyi bir bez parçasına uygulayarak solunum gerçekleştirilmektedir. *Bally*’ye bağımlılık, heyecan hissi vermesi ve acıya karşı duyarsızlık etkisi uyandırmasıyla bilinmektedir. Fiziksel uyuşukluğa rağmen, kendi kendini yıkıcı ve şiddet eğiliminde

emanet ettiği yiyecekleri kendisine iletecektim. M.Ç'yi ziyaret etmeden önce grup amiri olan Komiser Ümit ile görüşmek için Gümüşpala Polis Karakolu'na uğramak istedim. Amirin soyadını bilmiyorum ama sorun olduğu durumlarda kendisini ziyaret edebileceğimi daha önce bana söylemişti. M.Ç ile temasa geçebilmem için bana yardımcı olabileceğini düşündüm.

Girişte, Amir Ümit'i ziyaret etmek istediğimi nöbet tutan polis memuruna [N.G.] söyledim. Polis memuru, amirin yalnız olmadığını ancak beş dakika sonra görüşebileceğimi söyledi. Beş dakika sonra karakola geri döndüğümde polis memuru [NG] kemerimden tutup beni yerde sürüklemeye çalışarak hakarete bulundu ve arandığımı iddia etti. Kendisine bunun yalan olduğunu ve bana hareket edemeyeceğini söyledim. Sadece [pasif bir şekilde] direnmeye çalıştım. Diğer polis memurları geldiler. [N.G.] gözümü yumrukladı. Ardından baş komiser ve dört kişiden oluşan polis memurları sırtımdan ellerimi kelepçelediler. İlgililer, beni karakolun arka bahçesine götürdüler. Bahçe, demirler ile çevrili olup mutfak, mermerden masası "ısıtma" yazılı küçük bir oda bulunmaktaydı. Bu odadan getirdikleri bir sopayı kollarımın arasından geçirdiler. İki kişiden oluşan polis memuru sopayı iki ucundan tutmuşlardı. Hareket edemiyordum. Biraz şişman ve kısa boylu olan baş komiser ve polis memurlarının biri acının yoğunlaşması için beni ıslattı bir diğer uzun boylu ve kel olan polis memuru ise bana yumruk ve tekme atmaya başlamıştı. Aslında ilgililer bahçede gözlerimi kapatmıştı ancak söz konusu polisleri tanıyordum. Baş komiser ve uzun boylu polis memuru acımasızlardı. Beni darp ettikleri sırada aileme hakaret ediyorlardı ve bu durum beni derinden üzdü. Kendilerine karşı direnmem ve kışkırtılmam için herşeyi yaptılar.

bulunma olasılığı bulunmaktadır. *Bally*, düşük fiyatı nedeniyle, maddi durumu olmayan gençler ve yoksul mahallelerin gençleri tarafından kullanılan gözde uyuşturucu maddesidir.

Beni darp etmeleri yaklaşık 3-4 saat sürdü. Daha sonra beni sanırım sağlık raporu elde etmek için Serinkuyu Devlet Hastanesi'ne götürdüler. Götürüldüğüm sırada [N.G.] beni tekmeledi. Hastanede, iki veya üç doktor tarafından muayene edildim. Doktorlar, üzerimi soydular ve bütün bedenimi incelediler. Röntgentler çektiler. Ardından karakola geri götürüldüm ve gözaltına alındım. Sağ elim sağ ayağımdan kelepçeliydi ama gözlerim açıktı. Baş komiser ve uzun boylu polis memuru geri geldiler ve yaklaşık 30-45 dakika arasında yine aileme hakaret ederek beni yeniden darp ettiler. Hücremde üç duvarla çevrili uyumak için fayanslı bir bank bulunuyordu. Bankın üzerinde yastıklar bulunuyordu. Bir tanesi kilitli bulunan sürgülü iki kapısı vardı. Olay gecesi, hücrede yalnız kaldım. Ertesi gün, öğle sularında, savcı önüne çıkarıldım. Polis memurları, savcıya kendilerine bıçak çektiğimi ve hakaret ettiğimi dile getirmişler. Savcı, polis memurlarına karşı direnmekten ve iftira atmaktan ifademi aldı. O sırada yüzümdeki darp izleri belirgindi ancak savcı bu konuda bana bir şey sormadı. Yalnızca bu suçu işleyip işlemediğim konusunu incelemekle yetindi.”

2. Olayların Resmi Anlatımı

a) Polis Memuru N.G.'ye göre

6. Polis memuru N.G.'nin ifadesi, 8 Mayıs 2003 tarihinde, saat 01.42'de, baş komiser tarafından ve Karşıyaka Cumhuriyet savcısı A.S.K. tarafından 4 Haziran 2003 tarihinde şikâyetçi olarak iki defa alınmıştır (yukarıda 23. paragraf) ilk ifade şu şekildedir:

“13.00-01.00 saatleri arasındaki nöbetimde, 7 Mayıs 2003 tarihinde, Cuma Şafak sarhoş bir durumda bağırıp çağırarak saat 00.15 sularında karakola gelmiştir. Kendisini, diğer suçlardan karakola daha önce gelmesi nedeniyle tanıyordum. Ne olduğunu sorduğumda, kendisinin darp edildiğini, saldırganların derhal bulunması gerektiğinin yoksa haberinin çıkacağını söyledi. Kendisine, içeri girmesi ve dinlenmesi gerektiğini ve saldırganları er veya geç bulacağımızı belirttim. Bana “o....

ç....., saldırganları bulamazsanız Allah...!” diyerek hakaret etti. “*başkaları tarafından darp ediliyorsun ve hırsını polisten mi çıkarıyorsun?* dedim. Kendisi, masanın üzerinde bulunan çay bardağını aldı ve “seni öldüreceğim, o..... ç....., bittin sen, seni mahvedeceğim (...)!” diye bağırarak bana saldırdı. Karakoldaki meslektaşlarım çay bardağını elinden aldılar ve kişiyi zaptetmeye çalıştılar. Bir sivil olaya tanık oldu. İlgili kişi içeriğe alındı. Kendisinin üzerinde *Bali* bulduk. Karakola gelmeden bu maddeyi kullandığı ağıktı (...)

7. İlk ifadede farklı noktalar ile ikinci ifade şu şekildedir:

« (...) Cuma Şafak, hakaretlerde bulunarak yaklaştı (...) yedi yıldır bu karakolda çalıştığımın kendisini çocukluğundan bu yana tanırım. *Bali* veya başka bir madde kullandığını anladım. Kemerinde bıçağı vardı. Sakin olmasını istedim ve devriyede olan meslektaşlarımın 5-10 dakikaya kadar geleceğini ve o zaman yeniden gelebileceğini anlattım. Sinirlenip bana hakaret etti ardından da gitti. Beş on dakika sonra ekiplerimiz geldi. Kendisi de geri geldi. Bana karşı bıçağı kullanmaması için korkudan [kemerinden] tuttum ve karakoldan içeri girmesini söyledim. Birden kaçtı. Sehpanın üzerinde buluna çay bardağını aldı ve üzerime fırlattı. (...) meslektaşlarım kendisini etkisiz hale getirdiler ve sakinleşmesi için karakolun bahçesine götürdüler. (...)”.

b) Karakolun Diğer Polis Memurlarına Göre

8. N.G’nin altı kişiden oluşan meslektaşlarına göre, olay saat 00.15 sularında meydana gelmiştir. Söz konusu meslektaşlar, Baş Komiser F.Ç. (olay sırasında izinli), (F.Ç.’nin yerine geçen ve büroda bulunan), (olay gecesi nöbet tutan ve dolayısıyla mevcut bulunan) Polis Ümit Y. ve gece devreyesine katılan polis memurları M.A., İ.F. ve A.Ş.

Aşağıdaki anlatım, özellikle saat 00.50’de ilgililer tarafından düzenlenen tutanağa dayanmaktadır. Anlatım, savcı A.S.K. tarafından daha sonra alınan ifadeler yoluyla tamamlanmıştır.

“Cuma Şafak isimli şahıs, suç duyurunda bulunmak istediğini belirterek karakolumuza geldi. Kendisi, bilinmeyen kişiler tarafından darp edildiğini iddia ederek, bu saldırganların derhal bulunmasını istedi. Fazlaca *Bali* veya kullandığını gözlemleyerek biraz beklemesini ve sakinleşmesini söyledik. İtiraz ederek “o..... ç....., saldırganları bulamazsanız Allah...!” diye bağırıldı. Masanın üzerinde bulunan çay

bardağını alıp kırmaya çalıştı. Kendisi veya bizler için tehlikeli olabileceğini düşünerek, hareketsiz hale getirmeye çalıştık ama direndi. Ü.Y., kendisinin bileğini tutarken polis memurları C.K. ve İ.F. müdahale ettiler ve elindeki çay bardağını alabilmişlerdir. Şidette başvurup kendisini zaptetmek için kelepçeleri takmamız gerekiyordu. Bununla birlikte ilgili, “aramızdakiler hala bitmedi, sizi ve a..... hepinizi!” diye bağırarak bizlere hakaret etmeye devam etti. Küçük olması nedeniyle gözaltına almadık ama sakinleşmesi için bahçeye götürdük ve zaten yatıştı. Karakolda, olayı gören birkaç sivil bulunuyordu. Ardından ilgilinin sevk edilmesi için Çocuk Suçluluğu Müdürlüğü ile iletişime geçtik ancak boş yer bulunmaması nedeniyle ertesi güne karakolda beklettik.

İlgilinin üzerinde içi *Bali* ile yarı yere kadar dolu olan bir tüp ve aynı madenin bulunduğu bir poşet fark ettik (...).

B. Polislerin Aldığı Tedbirler

9. Daha sonra alınan soruşturma tedbirleri, kronolojik sıralayla aşağıda özetlenmiş bir şekilde bulunmaktadır.

“Şüpheli ve sanıkların hakları” başlıklı formdan başvuranın “sarhoşluk ve polise direnmekten” ancak saat 00.20’de gözaltına alındığı anlaşılmaktadır.

10. Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde görevli sivil bir tanık olan M.K.’nin ifadesi saat 01.21’de alınmıştır (yukarıda 7. paragraf). Polisler gibi, “bir iş” nedeniyle Gümüşhane Polis Karakolu’na vardığı sırada saat 00.15’de olaya tanık olduğunu belirtmiştir.

11. Başvuran, saat 00.40’da sonuçları negatif çıkan (0 oranında) bir alkol testine tabi tutulmuştur.

Polis Memuru N.G.’nin ifadesi, saat 00.42’de, alınmıştır (yukarıda 7. paragraf).

Saat 01.00’da üst arama tutanağı düzenlenmiştir. Tutanakta, başvuranın üzerinde üç anahtar, iki sigara, bir tüp *Bally* ve büyük olasılıkla bu maddenin yer aldığı bir poşet bulunduğu belirtilmektedir (yukarıda 9. paragraf)

12. Başvuran, saat 01.10'da "darp ve cebir" izlerinin incelenmesi amacıyla Karşıyaka Devlet Hastanesi sevk edilmiştir.

Saat 01.45'de düzenlenen geçici raporda (No. 30328), alnın sol tarafında bir şişlik, omuzlara uzunacak şekilde sırtta hiperemi ve morluklar, elle dokunulduğunda boynun sağ tarafında ve şişmiş bir halde sol bilekte ağrı hissi teşhis edilmektedir. Muayene sonunda doktor, ortopedik bir konsültasyon önermiş olup dinlenme sırasında hastanın "bilincinin yerinde" olduğunu belirtmiştir.

Öte yandan hastanede, İzmir Adli Tıp Kurumu Şube Müdürlüğü'nde toksikolojik test yapılması amacıyla kan örneği alınarak bu şubeye gönderilmiştir.

13. Başvuran, gözaltısının sonunda, saat 13.40'da yeniden muayene edilmesi amacıyla Karşıyaka Adli Tıp Kurumu Şube Müdürlüğü'ne sevk edilmiştir. Adil tabip, 1349 Nolu kesin raporunda, yukarıda belirtilen geçici raporu dikkate alarak, ilgilinin göz çukurunda bir ekimozun, sol ön kolunda çiziklerin aynı zamanda sırt ve göğüste acı hissinin mevcut bulunduğunu belirtmiştir. Adli tabip, iki gün iş göremezlik raporu düzenlemiştir.

C. Somut Olayda Yürütülen Soruşturmalar

1. Başvuran Hakkında

14. Başvuran, Komiser F.Ç. tarafından yine 8 Mayıs 2003 tarihinde, günün ilerleyen saatlerinde, kamu görevlesine direnme ve hakaret etme suçundan savcı A.S.K. önüne çıkarılmıştır.

Öte yandan Komiser F.Ç., ilgilinin Çocuk Şube Müdürlüğüne sevk edilmesini talep etmiştir ancak boş yer bulunmaması nedeniyle ertesi güne kalmıştır.

15. Danışmanı ile birlikte katılan başvuran, savcı A.S.K. önünde, olayların gelişimini yinelemiştir (yukarıda 6. paragraf).

Diğer yandan başvuran, Karşıyaka Sulh Hâkimi önüne çıkarılmış olup ardından Gümüşpala polis memurları hakkında suç duyurusunda bulunmuştur. Mevcut bulunan başvuranın danışmanı, ilgilinin adli sicil kaydı bulursa bile bir işi ve belirli bir ikâmeti yeri olduğunu ileri sürerek salıverilmesini talep etmiştir.

Hâkim, hemen Buca Cezaevi'ne sevk edilen başvuranın tutuklanmasına karar vermiştir.

16. Savcı A.S.K., 9 Mayıs 2003 tarihli bir iddianameyle, başvuran kamu görevlisine hakaret ve tehdit etme suçundan Karşıyaka Ağır Ceza Mahkemesi önüne çıkarılmıştır. Bu karar, tamamen aşağıda özetlenen olayların resmi anlatımına dayanmaktadır.

17. Toksikolojik test sonuçları, 4 Temmuz 2003 tarihinde, (yukarıda 13. paragraf, *in fine*) dosyaya eklenmiştir. Herhangi bir kimyasal maddeye veya uyuşturucu olarak sınıflandırılan bitkisel bir maddeye rastlanmamıştır. Buna karşın, yapışkan *Bally*'nin içinde bulunan iki maddeye yani toluene ve asetona tepki verdiği gözlemlenmiştir.

18. Karşıyaka Ağır Ceza Mahkemesi, 23 Eylül 2003 tarihinde, iddia edilen suçu işlediği sırada sanığın küçük olduğu gerekçesiyle, kişi bakımından Eylül 2003 tarihinde, görevsizlik kararı vererek bu görevi İzmir Çocuk Mahkemesi'ne vermiştir.

19. Çocuk Mahkemesi, 14 Mart 2007 tarihli kararla, başvuranın 523 Türk Lirası para cezasına mahkûm edilmesine karar vermiştir. Dava, halen Yargıtay önünde derdesttir.

2. Suçlanan Polisler Hakkında

a) Ceza Planı Hakkında

20. Başvuran, 12 Mayıs 2003 tarihinde, Buca Cezaevi'nde danışmanı ile görüşmüş olup kendisine olayı anlatmıştır.

Aynı gün, danışman Buca Cezaevi savcısı'ndan müvekillinin bedeninde fotoğraf seansı yapılmasını ve daha ayrıntılı inceleme yapılması için yeniden adli tıp kurumuna gönderilmesini talep etmiştir. Danışman, daha önceki raporların kişisel olarak gözlemlediği yara izlerini açıklamaktan uzak olduğu kanaatindedir.

Savcı, bu iki talebi haklı bulmuştur.

21. Başvuran, 21 Mayıs 2003 tarihinde, İzmir Adli Tıp Kurumu Şube Müdürlüğü tarafından yeniden muayene edilmiştir. Adli Tabip, 03983 Nolu raporunda, 30328 Nolu geçici rapora atıfta bulunarak (yukarıda 13. paragraf), belirtilen lezyonların iyileştiğini kaydetmiştir. Adli Tabip, üç günlük iş göremezlik raporu gerektiren yumuşak doku travması teşhis etmiştir.

22. Başvuranın danışmanı, ertesi gün, işkenceden, görevi kötü kullanmaktan, bilgilerine sunulan suçun ileri sürülmesinde ihmal yapılmasından ve son olarak keyfi olarak kişiyi yakalamaktan suçlanan Polis F.Ç., C.K., A.Ş., M.A., İ.F., N.G. ve Ü.Y. hakkında savcı A.S.K.'nın önünde resmi suç duyurusunda bulunmuştur (Eski Ceza Kanunu'nun 243., 240. ve 235. maddesinin 2. fıkrası).

Suç duyurusunda, bu tarihe kadar elde edinilen sağlık raporları ve başvuranın bedeninde yer alan yaraların resmi bulunmaktadır (yukarıda 21. paragraf, *in fine*). Öte yandan danışman, suçlanan polislerin fotoğraf üzerinden kimlik tespiti yapılmasını talep etmektedir.

23. Savcı A.S.K., 29 Mayıs 2003 tarihinde, olay günü gece yarısından sabah 10.00'a kadar görevde olmadığı ve karakol şube müdürlüğünün Komiser C.K.F.C sağlandığını belirterek her türlü kötü muamele iddialarını kabul etmeyen Baş Komiser F.Ç.'nin ifadesini almıştır. Komiser, ilgilinin kel ve uzun boylu olduğuna dair tarifi yalnızca polis memurları İ.F.'nin ve M.A.'nin tarifine uyduğunu belirtmektedir.

24. Savcı, 30 Mayıs 2003 tarihinde, Komiser C.K ve Polis memurları M.A., İ.F ve Ü.Y.'nin ifadesini almıştır.

Komiser C.K., olayların resmi anlatımını onaylamıştır (yukarıda 9. paragraf). Polis M.A., gece ekibiyle birlikte karakola döndüğünde, bir arkadaşının kendisine ziyarete geldiğini, kendi bürosundan başvuranın polise hakaret ve tehdit ettiğini duyduğunu, neler olduğunu görmek istediğini ancak arkadaşını yalnız bırakmadığını dile getirmiştir.

Polis İ.F., Polis M.A.’nın gerekçesini onaylamış olup ilgili etkisiz hale getirmek için Polis Ü.Y.’ye yardım etmek için Komiser C.K. ile müdahale ettiklerini belirtmiştir.

Polis Ü.Y., bürosundan çıktığını zira Polis N.G.’nin yardım çağrılarını ve tartışmalarını duyduğunu aynı zamanda kimseye zarar vermemesi için başvuranın bileğinden tuttuğunu ifade etmiştir.

25. Polis Memurları N.G. ve A.Ş’nin (yukarıda 8. paragraf), sırasıyla 4 ve 17 Haziran 2003 tarihlerinde, ifadeleri alınmıştır. Polislerin ifadeleri meslektaşların ifadeleriyle örtüşmektedir.

26. Savcı A.S.K., 17 Haziran 2003 tarihinde, şikâyetçi olarak başvuranın ifadesini almaksızın kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermiştir.

Savcı A.S.K., özellikle iki günlük iş göremezlik raporu gerektiği sonucuna varıldığı 8 Mayıs 2003 tarihli ve 1349 sayılı sağlık raporunda başvuranın *Bally* kullandığını itiraf etmesi nedeniyle (yukarıda 6. paragraf) hakkında açılan kamu davasını (yukarıda 17. paragraf) ve son olarak M.K.’nin ifadesini (yukarıda 10. paragraf) dikkate alarak, “yedi polis hakkında kamu davasının açılması için atılı suçu işlediklerini gösteren yeterince delilin toplanmadığı” sonucuna varmıştır.

27. Başvuranın danışmanı, 18 Temmuz 2003 tarihinde, İzmir Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı’nın önünde bu kovuşturmaya yer olmadığına dair karara karşı itirazda bulunmuştur. Başvuranın danışmanı, dört sayfalık uzunluktaki dilekçesinde, usuli eksiklere ilişkin birçok yöntemin bulunduğunu ve olgusal koşulların yanlış değerlendirildiğini tespit etmiştir. Bu yöntemler, şu şekilde özetlenebilir:

– İşkence iddialarından bilgisi bulunan ve 8 Mayıs 2003 tarihinde başvuranın ifadesini alan hâkimlere ilişkin (yukarıda 16. paragraf), Ceza Kanunu’nun 153. maddesinde derhal hareket etmeleri gerektiği öngörülmektedir. Bununla birlikte, başvuranın sevk edilmesi ve resmi bir suç duyurusu yapılana kadar (yukarıda 17. paragraf) bu iddialar ile ilgili olarak hiç bir şey yapılmaması düşünülmüştür (yukarıda 21. paragraf).

– başvuranın anlatımını incelemek amacıyla M.Ç.’nin annesinin (yukarıda 6. paragraf, *in supra*) ve M.K.’nin dışında olayı gördükleri varsayılan “birkaç sivilin” (yukarıda 9. paragraf) ifadesinin alınması önemlidir.

– başvuranın *Bally*’nin etkisi altında polise karşı gerçekten fazlaca direndiği varsayılsa bile, bu durum üç günlük iş göremezlik raporu gerektirecek kadar güç kullanılmasını haklı gösteremez.

– polislerin tüpü ve başvuranın üzerinde bulunduğu ileri sürülen *Bally* dolu poşeti yok ettiği dosyadan anlaşılmakta hâlbuki burada delilleri yok etme söz konusudur dolayısıyla yasadışı bir eylemdir.

– Polis Memuru N.G., başvuranın kemerinde bıçak bulunduğunu iddia etmiş ancak bu iddiayı destekleyen hiçbir unsur bulunmamaktadır.

– savcı kararında, yalnızca iki günlük iş göremezlik raporu önerilen sağlık raporuna referans almaktadır.

– dosyada eklenen sağlık raporlarının hiçbirisi İstanbul protokolü ile düzenlenen gereklilikleri karşılamamaktadır. Bu gereklilikler, mümkün olduğu kadar az iz bırakmak için yapılan işkence şekillerini tespit etmek adına belirli incelemelere ve tamamen psikolojik yönlerinin göz ardı edilmesine dayanmamaktadır.

– tedbir alınması amacıyla sunulan talep olmasına rağmen hiçbir kimlik tespitine veya yüzleştirmeye ilişkin tedbir alınmamıştır.

28. İzmir Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı, aynı gün verdiği kararla, başvuranın danışmanı tarafından yöneltilen sorulara yanıt vermeksizin başvuranın taleplerini reddetmiştir.

b) İdari Plan Hakkında

29. Le 24 juin 2003, İl Emniyet Müdürlüğü, 24 Haziran 2003 tarihinde, başvuran tarafından ileri sürülen olaylar hakkında yerel soruşturma açılmasına karar vermiştir. Soruşturma, müfettiş olarak soruşturmada sorumlu olan baş komisere verilmiştir.

30. Öncelikle müfettiş, sivil bir tanık olan M.K.'yı dinlemiştir. M.K., özellikle bir nokta hariç polisleri aklayan ifadelerini yinelemiştir. M.K., müfettiş önünde, 7 Mayıs 2003 tarihinde, “bir iş için, saat 23.00 sularında” Gümüşpala Polis Karakolu'na gittiğini belirtmiştir.

31. Müfettiş, 25 Temmuz 2003 tarihinde, başvuranı ifadesini dinlemek için görüşmeye çağırılmış ancak başvuran bu görüşmeye katılmamıştır. 1 Eylül 2003 tarihinde yapılan yeni bir davette sonuçsuz kalmıştır. Ardından başvuranın bilinen adreste artık ikâmet etmediği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak müfettiş yalnızca başvuranın ifadesini dinleyebilmiştir.

32. Müfettiş tarafından yeniden dinlenen yedi polis memuru, önceki ifadelerini yinelemişlerdir. Bununla birlikte, yeni bir unsur eklenmektedir: C.K., A.Ş. ve İ.F. N.G.'yi yakalamadan önce başvuranın duvara karşı çarparak çay bardağını kırmaya çalıştığını ve o sırada C.K., Ü.Y. ve İ.F.'nin bardağı elinden alabildiklerini beyan etmişlerdir. N.G., başvuranın “duvara karşı kırarak” çay bardağı ile kendisine saldırmaya çalıştığını dile getirmiştir.

Öte yandan polisler, ilk ifadelerinde belirttikleri olay saatinden farklı olarak bir saat ifade etmiştir (yukarıda 7. ve 9 paragraflar). C.K., olayın 23.00 sularında başladığını hâlbuki N.G. ve Ü.Y. bu olayın saat 21.00 sularında başladığını belirtmişlerdir.

33. Müfettiş, 8 Ekim 2003 tarihli değerlendirme raporunda, olayın 23.00 sularında meydana geldiğini ve çay bardağının başvuranın kırmadan önce elinden alındığını tespit etmiştir. Müfettiş, son olarak yedi polis memuru hakkında yaptırım uygulanmasının gerekli olmadığı görüşündedir.

34. İlçe Emniyet Disiplin Kurulu, 11 Aralık 2003 tarihinde, bu görüşü onaylamıştır.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK

35. Polis soruşturması aşamasında küçüklerin durumunu düzenleyen Türk hukukunun ilgili hükümleri örneğin *H.Y. ve Hü.Y/Türkiye* (n° 40262/98, §§85, 88-91, 6 Ekim 2005) kararında belirtilmektedir.

36. Devlet memurlarına atfedilen kötü muamele eylemlerinin soruşturulmasına ve maruz kalınan zararın karşılanması için uygun idari ve hukuki tazminat yollarına ilişkin hükümler, bu arada *Şahmo/Türkiye* (No. 37415/97, 1Nisan 2003) kararında bulunmaktadır.

HUKUKÎ DEĞERLENERBE

I. İHTİLAF KONUSU KONU

37. Başvuran, yakalanması nedeniyle Gümüşpala Polis Karakolu'nda yasaya aykırı bir şekilde yakalanması ve tutuklanması nedeniyle Sözleşme'nin 5. maddesinin ihlal edilmesinden şikâyet etmektedir. Öte yandan başvuran, Sözleşme'nin 3. maddesini ileri sürerek, bu karakolda görev yapan polislerin kötü muamele uyguladıklarını iddia etmektedir. Son olarak Mahkeme, Sözleşme'nin 13. maddesi açısından bu iddia üzerinden yürütülen soruşturmanın etkin olmadığını iddia etmektedir.

38. Öncelikle Mahkeme, Sözleşme'nin 13. maddesine ilişkin şikâyetin Sözleşme'nin 3 maddesinin usuli yönü açısından değerlendirilmesi gerektiğine karar vermiş zira ilgili özellikle bu hükmün Sözleşme'nin 3. maddesi ile birlikte uygulanmasını zorunlu kıldığı maddi tazminat sistemini ileri sürme imkânsızlığından şikâyet etmemektedir (bk. Özellikle *Fahriye Çalışkan/Türkiye*, No. 40516/98, § 45, 2 Ekim 2007, *Ölmez/Türkiye*, No.

39464/98, § 67, 20 Şubat 2007 ve *Öneryıldız/Türkiye* [BD], No. 48939/99, § 147, AIHM 2004-XII).

Dolayısıyla Mahkeme, davanın koşullarında, Sözleşme'nin 3. maddesi ile getirilen yasağın ve aynı zamanda, Sözleşme'nin 3. maddesi ile zorunlu kılınan, olaylar hakkında uygun ve etkin bir soruşturma yürütülmesine yönelik usuli düzen gerekliliğine davalı devletin yetkililerinin riayet etmediğinin ortaya konulup konulmadığına karar vermeye davet edilmektedir.

II. SÖZLEŞME'NİN 5. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

39. Başvuran, yakalanmasının ve tutuklanmasının yasaya aykırı olduğunu ve dolayısıyla Sözleşme'nin 5. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmektedir.

40. Hükümet, yetkili mahkemeler önünde bu şikâyeti hiçbir şekilde ileri sürmeyen başvuranın iç hukuk yollarını tüketmemesinden itiraz etmektedir.

İkincil olarak Hükümet, başvuranın gözaltına alınmasının ancak adli tıp kurumu tarafından muayene edilmesinin ardından ve Polis N.G. tarafından sunulan şikâyet gereğince gerçekleştiği görüşündedir. İlgilinin daha önce karakolun bahçesinde tutulmasının, Sözleşme'nin 5. maddesi anlamında, özgürlüğünden yoksun bırakılma olarak incelenmemektedir.

41. Mahkeme nezdinde, karakolun kapalı bahçesi, ayılma alanı olarak kullanılsa bile, başvuranın bu alanda tutularak polisler tarafından özgürlüğünden yoksun bırakılması hiç birşeyi değiştirmemektedir (bk. *mutatis mutandis*, *Witold Litwa/Polonya*, No. 26629/95, 4 Nisan 2000, § 46, ve *Tais/Fransa*, No. 39922/03, § 100, 1er Haziran 2006). Bununla birlikte, bu tedbirin yasaya aykırılığı ile ilgili olarak her türlü şüphenin adli denetim ile Karşıyaka Sulh Hâkimi tarafından 8 Mayıs 2003 tarihinde, günün ilerleyen saatlerinde meydana getirildiği bu şüphenin (yukarıda 16.

paragraf) kaldırıldığını değerlendirmek gerekir (ilkeler için bk. bu arada, *Aquilina/Malta* [GBD], No. 25642/94, § 49, AİHM 1999-III ve *Dikme/Türkiye*, No. 20869/92, § 66, AİHM 2000-VIII) yani başvuran ve danışmanını dinledikten sonra incelemede bulunan aynı zamanda söz konusu edilmeyen bağımsız bir hâkim tarafından bu şüphenin değerlendirilmesi gerekir (*Schiesser/İsviçre*, 4 Aralık 1979, § 31, Seri A No. 34 ve *Nikolova/Bulgaristan* [BD], No. 31195/96, § 49, AİHM 1999-II).

İleri sürülen durumun sonucunda yapılan yargı müdahalesi nedeniyle, mevcut şikâyet ile ilgili olarak, 18 Kasım 2003 tarihinde yapılan başvuru dolayısıyla vaktinden sonra yapılmış olup bu bağlamda Hükümetin altı aylık süre kuralını iddia etmesi önemsizdir (bk. örneğin, *Ümit Işık/Türkiye*, No. 10317/03, § 54, 16 Mart 2010 ve *Michael Joseph Walker/Birleşik Krallık*, No. 34979/97, 25 Ocak 2000, AİHM 2000-I ve *Mehmet Ali Dolaşan/Türkiye* kararları, No. 29592/96, 1 Temmuz 2003).

42. Dolayısıyla Mahkeme, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. ve 4. fıkralı uyarınca, altı aylık süre kuralına riayet edilmediğinden başvurunun bu kısmı reddedilmektedir.

III. SÖZLEŞME'NİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

A. Tarafların iddiaları

43. Hükümet, herhangi bir suçu örtbas etmeye çalışan Gümüşpala Polis Karakolu'nda görev yapan polis memurlarına atfedilebilecek her türlü iddiayı kabul etmemektedir. Olayların anlatımı, gerek adli gerekse her türlü suçlamadan ayrı düşen adli soruşturma sonuçları ile desteklenmiştir. Öte yandan sağlık unsurları ve özellikle toksikolojik inceleme ile desteklenmiştir. Başvuran, olay günü, kişilerin kendisini darp ettiğini belirterek, karakola çok sinirli, kendinden geçmiş bir halde gelmiştir. Bu

durum, başvuranın bedeninde bariz bir şekilde teşhis edilen yaraları açıklamaktadır.

44. Bununla birlikte ilgilinin açıklamaları çelişki görülmektedir. Örneğin başvuran, Sulh Hâkimi önünde, yumruk yediğini (ancak göz hizasında morluk bulunmamakta) ancak kolları arasında sopa geçirdiklerini ileri sürmemiştir.

Öte yandan Hükümete göre, başvuranın saat 23.00 sularında karakola gerçekten gittiği ve dört saat boyunca kötü muameleye maruz kaldığı varsayılabilir, ilk sağlık muayenesi, raporda doğrulandığı gibi saat 01.10 yerine saat 03.00 sularında gerçekleşmesi gerekirdi (yukarıda 13. paragraf)

Son olarak, tanıkların gördükleri ve dediklerine göre, Gümüşpala gibi küçük bir karalolda görev yapan polis memurlarının hepsinin başvurana dört saat boyunca kötü muamelede bulunmak için bahçede yer almaları düşünülemez.

45. Başvuranın danışmanı, polislerin müvekkilini özgür bir şekilde darp ettiler ise, bu durumun nedeninin kendileri nezdinde savunulmaya gerek duyulmayan uyuşturucu bağımlısı bir suçlu ile ilgili olduğuna dair karşılık vermektedir. Danışman, adli mahkemeler tarafından başvuranın karakola varmadan önce kişilerce darp edilmesine dair ileri sürülen iddianın suçlanan polisler ile ilgili olan bir iddia olduğunu hatırlatmakta olup bu durumun gerçek olduğu var sayılırsa bile, Hükümetin başvuranın saldırganlarını aramak için neden bir soruşturma yürütmediğini açıklaması gerektiği kanaatindedir.

46. Öte yandan danışman, bu davada verilen kovuşturmaya yer olmadığına dair karara itiraz etmek amacıyla ileri sürülen iddialara atıfta bulunup (yukarıda 28. paragraf) somut olayda mahkemelerin yalnızca polisler lehine unsurları dikkate alarak gerçeği saklamak için her imkânı kullandıklarını iddia etmektedir.

B. Mahkeme'nin değerlendirmesi

1. Esas Yönünden

47. Mevcut davada kararın düzeltilmesi için, daha önce iki tarafın belirttiği olayların anlatımı arasında önemli uyumsuzluklar olmasına rağmen Gümüşpala Polis Karakolu önünde 7 Mayıs'ı 8'e bağlayan gecede neler geliştiğini iyi bir şekilde anlamak önemlidir. Öte yandan Mahkeme, mevcut olan bütün unsurları geriye dönük olarak ayrıntılı bir şekilde incelemesi gerekir ancak bu incelemeyi benzer durumda gereken özenle yapması gerekir (bk. *mutatis mutandis*, *Bubbins/Birleşik Krallık*, No. 50196/99, § 147, AİHM 2005-II (özetler) ve yukarıda anılan *Mansuroğlu*, § 99). Bu amaçla, Mahkeme, öncelikle kendisine sunulan iddiaları inceleme düşüncesindedir (yukarıda 45. paragraf).

48. Öncelikle, göz hizasında uygulandığı iddia edilen darpe ilişkin sağlık raporunun bulunmaması hususundaki iddia ile ilgili olarak (yukarıda 6. paragraf), düzenlenen iki adli tıp raporunda frontal şişlik (yukarıda 13. paragraf) ve infraorbital ekimoz (yukarıda 14. paragraf) bulunduğu tespit edildiğini hatırlatmak gerekir.

49. İkinci olarak, başvuranın şüphesiz hâkim önünde sopa yardımıyla hareketsiz hale getirildiğine dair şikâyetini ileri sürmediği tutanaklardan anlaşılmakta (yukarıda 16. paragraf) ancak buna karşın danışmanı 22 Mayıs 2003 sunduğu şikâyetinde bu unsurları belirtmiştir (yukarıda 23. paragraf).

50. Üçüncü olarak, ileri sürülen muamele süresinin makul niteliği ile ilgili olarak Mahkeme, burada belirleyici olmayan bir açıklama söz konusu olduğu kanaatinde zira “muamele süresi” yalnızca Sözleşme'nin 3. maddesine özgü olan birçok değerlendirme kıstaslarından biri olmaktadır (yukarıda anılan *Dikme*, § 94 ve *Labita/İtalya* [BD], No. 26772/95, § 120, AİHM 2000-IV).

51. Dördüncü olarak, halkın nazarında bahçede başvurana kötü muamele uygulamak için karakolda görevli bütün polis memurlarının olağanüstü bir

şekilde toplanmalarına dair bir anda dört kişiden fazla oluşan bir topluluk tarafından kötü muameleye maruz kaldığı iddiası ilgili olarak, Mahkeme somut olayda hiçbir şekilde bu durumun ileri sürülmediğini tespit etmekle yetinmiştir (yukarıda 6., 23. ve 27. paragraflar); Mahkeme, geriye kalan için, daha ayrıntılı bilgiler bulunmaması nedeniyle, Gümüşpala sakinlerinin gece yarısı görevde bulunan polis memurlarının davranışlarını gözlemlemek konusunda karakolda veya karakol bahçesinin bir köşesinde olayın kamuoyuna ifşa edilmesi noktasında görüş sunma kanaatinde değildir.

52. Dolayısıyla Mahkeme, ihtilaf konusu olayın başlangıcını işaret eden olayların bir kısmının tartışmaya mahal vermediği kaydetmektedir. Başvuran, kendinden geçmiş bir vaziyetle karakola gelmiş olup karakolun girişinde somut olayda ifadesi alınan sivil tek tanık olan M.K.'nın da mevcut bulunduğu Polis N.G. ile tartışmaya girmiştir (yukarıda 9. ve 28. paragrafları karşılaştırma), Dolayısıyla, başvuranın gecenin hangi vaktinde karakola gittiği belirlenmesi gereken ilk unsurdur.

İlgili, olayın yaklaşık olarak saat 23.00'da gerçekleştiği kanaatindedir (yukarıda 6. paragraf)¹; Tanık M.K., Polis N.G. ile meslekdaşlarının ve özellikle Komiser C.K. ile Ü.Y.'nin ilk ifadelerine göre, olay tam olarak saat 00.15'de gerçekleşmiştir (yukarıda 7., 9. ve 11. paragraflar). Bununla birlikte bu zaman ayrıntısı, disiplin soruşturması sırasında daha sonra alınan ifadelerle ciddi bir şekilde söz konusu edilmiştir (yukarıda 30. paragraf). İlgililer yani gerek tanık M.K. gerekse Komiser C.K., müfettiş önünde ifadelerini düzeltmiş olup olayın 23.00 sularında başladığını belirtmişlerdir. Bu durum, başvuranın anlatımını kesinlikle doğrulamaktadır (yukarıda 31 ve 33. paragraflar).

Şüphesiz, bu vesileyle N.G. ve Ü.Y., başvuranın karakola saat 21.00 sularında geldiğini ileri sürmüşlerdir. Bununla birlikte, Mahkeme, bu ifade

¹ 1. Başvuran, savcılık önünde, olayların “gece yarısına doğru saat 23.00’da” meydana geldiğini (yukarıda 16. paragraf) olup danışmanı ile görüştüğü sırada saat “23.00’da” gerçekleştiğini belirtmiştir (yukarıda 21. paragraf).

üzerinde durmaması gerekir. Bu ifade, gerek N.G.’nin olay gecesi yalnızca saat 23. ile 01.00 saatleri arasında karakolun girişinde bulunması gerekse bütün failleri dinledikten sonra bizzat müfettişin olayın saat 23.00 sularında başladığı sonucuna varması nedeniyle anlaşılmamaktadır (yukarıda 34. paragraf).

53. Ardından, Polis N.G.’nin başvuranın karakola geldiğinde daha sonra uğramasını söyleyip söylemediğinin incelemesi gerekir.

Her zaman başvuran, N.G.’nin kendisine beş dakika sonra yeniden karakola gelmesini dile getirdiğini zira ziyaret etmek istediğini “Polis Ümit” meşgul olduğunu iddia etmiştir. Bu anlatım, makul olduğu anlaşılmakta zira olay tarihinde Ümit adlı Komiser (yukarıda 9. paragraf) hem odasındadır hem de savcı A.S.K. önünde 4 Haziran 2003 tarihinde düzenlenen ikinci tutanakta N.G. başvurana “5-10 dakika sonra geri gelmesini” belirttiğini kabul etmiştir (yukarıda 8. paragraf).

54. Dolayısıyla Mahkeme, başvuranın 7 Mayıs 2003 tarihinde saat 23.00 geçte karakola gittiğini ve başlangıçta Polis N.G.’nin daha sonra yeniden gelmesini söylediğinin kabul edilebilir olduğu kanaatindedir.

55. Olayların sonrası ile ilgili olarak, Mahkeme, Hükümete göre, başvuranın adli tıp kurumu tarafından ilk defa muayene edilmesi amacıyla (yukarıda 41. paragraf) dolayısıyla büyük olasılıkla saat 01.45’de (yukarıda 13. paragraf) gözaltına alındığı kaydetmektedir. Hâlbuki resmi belgelere göre, başvuranın saat 00.20’da gözaltına alındığı anlaşılmaktadır (yukarıda 10. paragraf).

Bununla birlikte bu çelişki üzerinde durmanın gereği yoktur. Önemli olan başvuranın karakola döndüğünde yaklaşık iki saat boyunca Karşıyaka Hastanesi’ne saat 01.10’da sevk edilene kadar (yukarıda 13. paragraf) polislerce denetime tabii tutulduğu binaya ardından bahçeye alınmasıdır (karşılaştırılabilir bir durum için, bk. *Sunal/Türkiye*, No. 43918/98, § 42, 25 Ocak 2005).

Sağlık muayenesi, saat 01.10 ile 01.45 arasında gerçekleşmiştir. Muayene sonucunda düzenlenen geçici raporda, başvuranın anlinin sol kısmında ve sol bileğinde şişlik, sırt bölgesinde hepiremi ve ekimozlar teşhis edilmekte olup omuz hizasında ve sol bilekte acı hissinden şikâyet etmektedir (yukarıda 13. paragraf). Saat 13.40'da düzenlenen ikinci rapora göre, başvuran göz hizasında bir ekimozdan, sol ön kolda sıyrıklardan ve sırt ile göğüs bölgesinde ağrıdan rahatsızdır (yukarıda 14. paragraf). İzmir Adli Tıp Şube Müdürlüğü tarafından geriye dönük yorumlandığı şekliyle, yumuşak doku travması sonucu oluşan bu yaralar, üç günlük iş göremezlik raporu gerektirdiğini kanıtlamaktadır (yukarda 22. paragraf). Dolayısıyla bu yaralar, Sözleşme'nin 3. maddi kapsamına girmek için tartışmasız önem eşiğine yeterince ulaşmaktadır (bk. örneğin, yukarıda anılan *Labita, ibidem*).

Bu koşullarda, başvuranın iddialarını çürütmeye yönelik kesin deliller sunmak ve özellikle bu yaraların kaynağı ile ilgili olarak makul açıklamalar getirmek Hükümetin görevidir (bk. birçok karar arasında, kararlarda belirtilen atıflarla birlikte *Bursuc/Romanya*, No. 42066/98, § 80, 12 Ekim 2004).

56. Somut olayda Hükümet, yalnızca bu bağlamda bir açıklama getirmiştir. Son olarak Hükümet, ulusal mahkemeler tarafından ele alınan anlatımı benimsemiş olup şikâyetle bulunmak için karakola gitmiştir. Bununla birlikte, başvuran *Bally*'nin etkisi altında, özellik şiddet davranışında bulunmuştur. Öte yandan, polisler başvurunu zapt edebilmek için ellerine kelepçe geçirerek güç kullanmaya zorunlu kalmış olup Karşıyaka Hastanesi'ne sevk edilmeden önce kendisine gelebilmesi amacıyla karakolun bahçesinde tutulmuştur (yukarıda 7.-9., 17., 27., 34. ve 35. paragraflar)

Mahkeme, başvuranın bileğinde teşhis edilen yaralarla ilgili olarak bu açıklamayı kabul ettiği kanaatindedir zira bu yaralar kesin bir şekilde başvuranın davranışı nedeniyle gerekli bulunan kelepçe kullanımına uygun düşmektedir (bk. örneğin, yukarıda anılan *Ribitsch/Avusturya*, 4 Aralık

1995, § 38, Seri A No. 336 ve *Sunal*, § 52). Başvuran, polislerle karşı belirli bir direnişte bulunduğunu hiçbir şekilde inkâr etmemiştir (yukarıda 6. paragraf).

Bununla birlikte, geriye bu açıklamanın başka bağlamlarda hangi ölçüde makul olup olmadığını ve bu açıklamanın makul olup olmadığını incelemek kalmaktadır.

57. Hükümetin iddiasını oluşturan başlıca unsurlar arasında öncelikle Polis N.G.'ye saldırıda kullandığı çay bardağı bulunmaktadır (yukarıda 7.-9., 33. ve 34. paragraflar). Hâlbuki dosyada bu tür bir nesnenin kullanıldığı ve dahası başvuran tarafından kullanıldığı tespit edilmemektedir. Savcı A.S.K., bu açıklamayı kaydetmemiş olup parmak izi alma işleminde bulunmamıştır.

Öte yandan N.G, bir defa başvuranın karakola geldiğinde bıçak taşıdığını görmesi ile ilgili olarak, benzer bir sorun ortaya çıkmaktadır. Bir polisin nasıl olurda kişi *Bally*'nin etkisi altındayken üstelik kamu güvenliği veya kendisi için bir tehdit oluşturmaya rağmen üzerinde bir bıçakla dolaşabildiği yanlış anlaşılmaktadır (yukarıda 8. paragraf). Bununla birlikte, yerel davalar boyunca hiçbir şekilde söz konusu bıçağın varlığının ileri sürülmemesi nedeniyle, bu durumdan hiçbir sonuç çıkarılamaz.

58. Geriye, polisler tarafından tarif edildiği şekliyle başvuranın fiziki ve ruhsal durumuna bağlı konular kalmaktadır. İlgili, *Bally* soluduğunu hep kabul etmiş ancak bilincinin yerinde olduğu yönünde ısrarcı olmaktadır. Polisler nazarında, başvuranın tamamen bu maddenin etkisi altında olduğunu belirtmişlerdir.

59. Üst arama tutanağında, başvuranın üzerinde yarısı dolu bir tüp ve içinde *Bally* olan bir poşet bulunduğu kesin bir şekilde belirtilmiştir. Bununla birlikte, polis memurları bu delilleri yok etmişlerdir (yukarıda 12. paragraf). Şüphesiz kanun ihlal edilerek ve bilgisi olmaksızın savcı A.S.K.'nın, hangi amaçla polislerin bu şekilde hareket etmeleri konusunda hiçbir şekilde araştırmada bulunmadığı şaşırtıcıdır (yukarıda 28. paragraf).

Polis N.G.’nin anlatımını kabul ettiği varsayılabilir yoksa başvuranın üstelik toksikolojik testlerin sonuçlarını beklemeksizin (benzer durum için, bk. yukarıda anılan *Sunal*, § 49, yukarıda 18. paragraf).

60. Ardından başvuranın karakola geri döndüğüne aşırı bir şekilde *Bally* çektiği konusunda belirtiler gösterdiğine dair anlatımı dikkate alınır, polis memurlarının özgürlüğünden yoksun bırakılan bu kişinin sağlığının ve refahının uygun bir şekilde sağlanması için dikkate alma yükümlülükleri uyarınca davranmaları gerektiği değerlendirilebilir (yukarıda 42. paragraf) paragraphe 42 ci-dessus) (bk. diğer kararlar arasında, *McGlinchey ve diğerleri/Birleşik Krallık*, No. 50390/99, § 46, AİHM 2003-V ve *Vafiadis/Yunanistan*, No. 24981/07, § 34, 2 Temmuz 2009). Hâlbuki çelişkili bir şekilde polis memurları, başvuranın sağlığının korunması amacıyla hiçbir tıbbi gözetim tedbiri alınmaksızın bahçede yatışmasını beklediklerini ileri sürmüşlerdir.

Ardından polis memurları, şüphesiz başvurayı Karşıyaka Hastanesi’ne götürmüşlerdir ancak yalnızca “darp ve yaraların” varlığının tespit edilmesi amacıyla (yukarıda 13. paragraf) ve hiçbir şekilde ilgilinin karakolda ertesi güne kadar gözaltında tutulması için sağlık yönünden elverişliliğini araştırmaya çalışmaksızın bu hastaneye götürmüşlerdir.

Esasen başvuranın durumu, daha önce sunulan tabloda gösterildiği şekliyle bu kadar endişeye mahal vermeyebilir. Bu durum, doktorların başvurayı muayene ettikten sonra neden ilaç tedavisi önermediklerini açıklamakta olup muayene boyunca bilincinin yerinde olduğunu ve tepkilere yanıt verdiğini belirtmişlerdir (yukarıda 13. paragraf). Mahkeme’nin nazarında, polislerin davranışları ve doktorların ifadeleri başvuranın *Bally* kullansada tüm hâkimiyetini kaybettiğine ve şüphesiz kendisini karakolandan içeri almak isteyen ancak şiddet kullanmayan polislerle belirli fiziki bir direnişte bulunduğu dair başvuranın anlatımını daha fazla desteklemektedir.

61. Diğer bir endişe verici konu, somut olayda başvuranın bilinmeyen kişiler tarafından darp edildiğini belirterek karakola geldiğine dair polislerin tutumunun savcı A.S.K.'nın ve Karşıyaka Sulh Hâkimi'nin dile getirdiği olayların anlatımına bağlı uygun olarak değerlendirilip değerlendirilmediğinin incelenmesidir.

Öte yandan başvuranın davranışları nedeniyle, yani kamu görevlisine karşı hakaret ve tehditten suçlanabilmesi (yukarıda 17. paragraf), Eski Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 151. maddesi ve 153. maddesinin 1. fıkrası gereğince, Polis N.G.'nin başvuranın şikâyetini hemen kayıt altına alma ve bilgi sunma görevi bulunduğu ve mevcut durumda düzenlenen iki sağlık raporunda kaydedilen (yukarıda 13. 14. paragraflar) ve savcı A.S.K. tarafından özellikle başvuranın bedeninde darp izlerine ilişkin kendisinin şüpheli olarak (yukarıda 16. paragraf) ifadesinin alındığından kovuşturma başlatılmasının gerekli olup olmadığının tespit edilmesi için soruşturma açması gerektiğine dair bu durumu hiçbir şekilde değiştirmemektedir.

Hâlbuki başvuranın avukatının yasal olarak altını çizdiği gibi (yukarıda 28. ve 46. paragraflar), şikâyet kaydedilmemiş ve savcı A.S.K. başvuranın hassasiyetini ve yaşını dikkate alarak, bu bağlamda gerekli olan belirli bir özen olmasına rağmen, soruşturma açmamıştır (benzer bir durum için bk. yukarıda anılan *Bursuc*, § 85; *Soykan/Türkiye ile karşılaştırma*, No. 47368/99, § 40-42, 21 Nisan 2009). Sulh Hâkimi, bu sorunu da çözebilirdi. (yukarıda 16. paragraf) ancak bu sorunu da çözmemiştir.

62. Sonuç olarak Mahkeme, Hükümetin, başvuranın bedeninde oluşan yaraların, Gümüşpala Polis Karakolu'nda kendisine yapılan muamele sonucu meydana gelip gelmediğini tatmin edici bir şekilde incelemede bulunmadığını değerlendirmektedir.

63. Dolayısıyla Mahkeme, Sözleşme'nin 3. maddesinde öngörülen gerekli delil düzeyini ve başvuranın durumunda olduğu gibi kişi için delilin zorluğunu dikkate alarak, devlet memurları hakkında bu tür iddiaları desteklemek için(bk. örneğin, *İlhan/Türkiye* [BD], No. 22277/93, § 63,

AİHM 2000-VII, yukarıda anılan *Labita*, § 125 ve *Aksoy/Türkiye*, 18 Aralık 1996, § 56, *Karar ve Hüküm Derlemeleri* 1996-VI), somut olayda ihtilaf konusu lezyonların, Hükümetin sorumlu tutulduğu aynı zamanda insanlıkdışı ve aşağılayıcı olarak nitelendirilen (bk. örneğin, yukarıda anılan *Sunal*, § 53) bir muamele sonucu meydana geldiğini değerlendirmektedir. (bk. örneğin, *Tanişve diğerleri/Türkiye*, No. 65899/01, § 160, AİHM 2005-VIII ve *Milan/Fransa*, No. 7549/03, § 44, 24 Ocak 2008 ve kararların içinde belirtilen atıflarla birlikte).

64. Dolayısıyla, Sözleşme'nin 3. maddesinin esas yönünün bu nedenle ihlal edildiğinin tespit edilmesi gerekir.

2. Usuli Yön Hakkında

65. Mahkeme, somut olayda uygulandığı Sözleşme'nin 3. maddesinde öngörülen usuli yükümlülöklere ilişkin genel ilkere atıfta bulunmakta zira başvuranın “savunabilir” nitelikteki iddiaları tespit edilmiştir (bk. diğer kararlar arasında, *Slimani/Fransa*, No. 57671/00, §§ 30 ve 31, AİHM 2004-IX, *Assenov ve diğerleri/Bulgaristan*, 28 octobre 1998, § 102, *Derleme* 1998-VIII ve yukarıda anılan *Aksoy*, §§ 95-98; bk. öte yandan *Eğmez/Kıbrıs*, No. 30873/96, § 70, AİHM 2000-XII ve *Pantea/Romanya* No. 33343/96, § 209, No. 2003-VI (özetler)).

66. Bu bağlamda, yetkililerin, bu tür muamelelerin cezasız kalacağına dair bu şekilde hiçbir izlenim bırakmayacağını değerlendirerek Sözleşme'nin 3. maddesi ile yasaklanan ve kötü muameleden suçlanan polis memurları hakkında ceza kovuşturması açılıp açılmamasına karar verdiklerinde, bütün ilgili kişilere ve kamuoyuna gönderilen mesajın önemini hafife almamaları gerektiğini yeniden belirtmektedir (yukarıda anılan *Eğmez*, § 71; *Lupaşcu/Romanya*, No. 14526/03, § 37, 4 Kasım 2008; yukarıda anılan *Pantea*, § 210). Öncelikle bu durum, zorunlu kılınan soruşturmanın bağımsız ve tarafsız olarak yürütölmesini gerektirmektedir (bk. örneğin, *Kanlıbaş/Türkiye*, No. 32444/96, § 39, 8 Aralık 2005 ve

Makaratzis/Yunanistan [BD], No. 50385/99, § 73, AİHM 2004-XI; bk. öte yandan *Finucane/Birleşik Krallık*, No. 29178/95, §§ 67- 68, AİHM 2003-VIII, kararlarda bulunan atıflarla birlikte).

Bu durum, halkın hukukun üstünlüğü ilkesine güveninin ve desteğinin sağlanması ve yetkililerin hukuka aykırı fiillere toleransının ya da bu fiilleri göz ardı etmesinin engellenmesi açısından zaruridir (bk. örneğin, *Okkalı/Türkiye*, No. 52067/99, §§ 65 ve 66, 17 Ekim 2006).

67. Somut olayda, savcı A.S.K.’nın aynı polisler hakkında ilgilinin suçluluğundan emin olması için birkaç saat değerlendirmede bulunmasına rağmen birkaç gün önce savcı A.S.K.’yı Gümüşpala’da görev yapan polislere hakkında başvuranın yaptığı suç duyurusunu değerlendirdiği için eleştiremeyiz (paragraphes 15 et 17 ci-dessus).

İlgili tarafından ileri sürülen koşulların ve olası sorumlulukların tespit edilmesi için gereken tararsızlık ve kararlılıkla hakaret edilip edilmediğinin incelenmesi önemlidir.

68. Bu bağlamda Mahkeme, öncelikle savcı A.S.K.’nın başvuranın 22 Mayıs 2003 tarihinde resmi suç duyurusunu sunana kadar kendisinin iddialarına karşı hiçbir şekilde hareket etmediğini gözlemlemektedir (yukarıda 23. ve 62. paragraflar). Ardından Mahkeme, başvuranın danışmanı gibi (yukarıda 28. paragraf), bu suç duyurusu sunulduktan sonra bile, savcının ileri sürülen olaylara ilişkin delilleri toplamak veya incelemek için sahip olduğu ve Eski Ceza Muhakemesi’nin 153. maddesinin 2. fıkrası’nda öngörülen kendi görevlerini hiçe sayarak hiçbir uygun tedbiri almadığını kaydetmektedir (bk. örneğin *Keser ve Kömürcü/Türkiye*, No. 5981/03, § 70, 23 Haziran 2009).

Böylelikle savcı, örneğin şikâyetçi olarak başvuranın (yukarıda 27. paragraf) ve M.Ç.’nin annesinin (yukarıda, *in supra*, 6. paragraf) ifadesini yeniden almamış olup M.K.’dan başka (yukarıda 9. paragraf) sivil tanıkların varlığını incelememiştir. Daha çarpıcı olarak, savcı ilgili tarafından yüzleşme amacıyla yapılan talep olmasına rağmen, başvuranın tarifine

uygun suçlanan kişiler arasında en azından iki polis memuru bulunması nedeniyle, olası saldırganlarla karşı karşıya gelme ve/veya kimliklerinin tespit edilmesi imkânını reddetmiştir (yukarıda 24. paragraf).

69. Bu koşullarda Mahkeme, İzmir Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı'nın gerekçe sunmaksızın bu sonucu onayladığı gibi başvuranın şikâyetini değerlendirmek için (yukarıda 27. paragraf) “yeterince delil toplamanın mümkün olmadığına” dair savcı A.S.K.'nin vardığı sonucu izleyemez. Mahkeme nazarında, özellikle, somut olayda olduğu gibi, suçlanan polislerin, şüphesiz ortak itibarlarını korumaları gerektiği kanaatiyle birlikte hareket etmelerine yönelik bir risk oluştuğunda, bu tür durumlar, daha ziyade, devlet memurlarının kötü muamele uyguladıkları mağdurların hassasiyetinin artması riskine karşı bu tür delilleri araştırma isteğinin bulunmadığını ortaya koymaktadır (yukarıda anılan, *Keser ve Kömürcü*, § 72).

70. Kısacası, Sözleşme'nin 3. maddesinin usuli yönü de ihlal edilmiştir.

IV. SÖZLEŞME’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

71. Sözleşme'nin 41. maddesi uyarınca,

“Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

A. Tazminat

72. Başvuran, maddi tazminat için 4.000 (avro) ve manevi tazminat için 25.000 avro talep etmektedir.

73. Somut olayda Hükümet, adil tazmin bağlamında herhangi bir tazminatın ödenmesine gerek olmadığı kanaatindedir.

74. Mahkeme, tespit edilen ihlal ile iddia edilen maddi tazminat arasında nedensellik bağı görmemektedir. Dolayısıyla Mahkeme, bu taleşi reddetmektedir. Buna karşın Mahkeme, manevi tazminat olarak 25.000 avro ödenmesinin makul olduğu kanaatinde olup başvurana ödenmesine karar vermiştir.

B. Masraf ve Giderler

75. Başvuran, yerel mahkemeler ve Mahkeme önünde yapılan masraf ve giderler için 6.000 avro'da talep etmektedir.

76. Hükümet, bu talebin hiçbir gerekçeyle desteklenmediğini gözlemlemektedir.

77. Mahkeme içtihadı'na göre, bir başvuranın Mahkeme önünde yaptığı masraf ve giderlerinin doğruluğunu, gerekliliğini ve oranlarının makul niteliğini ispatladığı takdirde, bu masraflar başvurana iade edilebilmektedir. Somut olayda Mahkeme, mevcut talebin ayrıntılı olmaması ve belgelendirilmemesi nedeniyle yalnızca reddedebilir.

C. Gecikme Faizi

78. Mahkeme, gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinalkredi faizlerine uyguladığı faiz oranına üç puan eklenerek elde edilecek oranı uygulamanın uygun olduğuna karar vermiştir.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME,

1. Oybirliğiyle, Sözleşme'nin 3. maddesine ilişkin şikâyetler ile ilgili olarak başvurunun kabul edilebilir diğer şikâyetlerin kabul edilemez olduğuna;

2. 1'e karşı altı oyla, Sözleşme'nin 3. maddesinin esas yönünün ihlal edildiğine;

3. Oybirliğiyle, Sözleşme'nin 3. maddesinin usuli yönünün ihlal edildiğine;

4. Bire karşı altı oyla,

a) davalı Devletin, kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, ödeme tarihinde geçerli olan döviz kuru üzerinden Türk lirasına çevrilmek üzere, Sözleşme'nin 44. maddesinin 2. fıkrası uyarınca başvurana manevi tazminat olarak 25.000 avro (yirmi beş bin avro) ödemekle yükümlü olduğuna;

b) Söz konusu meblağa, belirtilen sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapıldığı tarihe kadar Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;

4. Oybirliğiyle, adil tazmine ilişkin diğer taleplerin reddedilmesine;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş; İçtüzüğün 77. maddesinin 2. ve 3. fıkraları uyarınca, 25 Ocak 2001 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Stanley Naismith
Bölüm Yazı İşleri Müdürü

Françoise Tulkens
Başkan

Mevcut kararın ekinde, Sözleşme'nin 45. maddesinin 2. fıkrası ve İçtüzüğün 74. maddesinin 2. fıkrası uyarınca Yargıç Saj'nun ayrık görüşü bulunmaktadır.

F.T.
S.H.N.

YARGIÇ SAJÓ’NUN KISMİ MUHALEFET ŞERHİ

Mevcut davada, meslekdaşlarım gibi Sözleşme’nin 3. maddesinin esas yönünden ihlal edildiği sonucuna varmadığıma dair üzüntü duymaktayım. Somut olayda, olayların meydana geldiği tarihte, yerel polis ile tartışan ve 17 yaşında olan ancak 18 yaşına girmeye 2 ay kala başvuranın uyuşturucunun etkisi altında olduğuna itiraz edilmemektedir. Bu suçlamalar, çelişkilidir hâlbuki polis memurları bu lezyonların kaynağına makul bir açıklama getirmişlerdir. Makul ve “resmi” olan bu anlatım, sivil bir tanık tarafından onaylanmıştır. Başvuran, kendi inisiyatifiyle karakola gitmiş ve Polis N.G.’nin suçlandığı eylemler için herhangi bir açıklama sunmamış ki kendi başına harekettiği kanaatindedir (bk. yukarıda 6. paragraf). N.G.’nin kendi isteğiyle başvurana saldırıda bulunduğu inandırıcı değildir ve insanlıkdışı muamele iddiaları desteklenmemiştir. Benzer koşullarda, Hükümetin lezyonların kaynağına makul bir açıklama getirmesi söz konusu olduğunda, ulusal hakim davanın koşullarını değerlendirmesinin yeterli olduğu kanaatindeyim ve kararımın kendi kararıyla değiştirilmesinin uygun olmadığını değerlendirmekteyim.